

Profielchets in verband met de met ingang van 1 november 2020 te benoemen president van de Hoge Raad der Nederlanden

Vastgesteld door de gerechtshofvergadering van de Hoge Raad der Nederlanden op 23 januari 2020

Inleiding

Per 1 november 2020 zal Maarten Feteris zijn ambt van president van de Hoge Raad der Nederlanden ter beschikking stellen omdat de vooraf afgesproken periode van zes jaar voorbij is.

Voor de opvolging van een president heeft de Hoge Raad in maart 2018 het *Protocol van de procedure om te komen tot een aanbeveling ten behoeve van de voordracht tot benoeming van een nieuwe president van de Hoge Raad der Nederlanden* vastgesteld. Dit protocol voorziet in een benoemingsadviescommissie die als eerste taak heeft om een profielchets op te stellen met vereisten waaraan de nieuwe president moet voldoen. Voor het opstellen van deze profielchets heeft de commissie, in overeenstemming met het protocol, gesproken met een groot aantal personen.

Dit profiel vormt de basis voor de keuze van een nieuwe president, die uit de leden van de Hoge Raad wordt benoemd. De Hoge Raad doet aan de minister voor Rechtsbescherming een aanbeveling, waarna de president op voordracht van de minister bij koninklijk besluit wordt benoemd.

Het profiel richt zich op de vereisten waaraan de volgende president moet voldoen om dit ambt voor de komende periode van maximaal zes jaar goed te kunnen vervullen, mede in het licht van ontwikkelingen in de samenleving, de rechtspraak in het algemeen en de Hoge Raad in het bijzonder.

Achtergrond en ontwikkelingen

De Hoge Raad is de hoogste rechter in Nederland op het gebied van civiel recht, strafrecht en belastingrecht. Hij is dat ook voor Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Saba en Sint Eustatius. De Hoge Raad is cassatierechter en beantwoordt rechtsvragen en draagt zo bij aan de rechtsontwikkeling, de rechtseenheid en de rechtsbescherming. De Hoge Raad vervult een belangrijke maatschappelijke taak als onafhankelijke pijler van onze democratische rechtsstaat. De rechtspraak van de Hoge Raad moet een zodanig hoog niveau hebben dat zij als gezaghebbend en richtinggevend binnen de samenleving wordt aanvaard.

In de afgelopen jaren heeft de taakvervulling van de Hoge Raad belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt. Mede door de zaakstroomdifferentiatie is de prioriteit verlegd naar de zaken die met name voor de rechtsontwikkeling van belang zijn. De digitalisering van de cassatieprocedure is in 2015 in gang gezet en zal volgens planning in 2020 afgerond kunnen worden. Voor leden en medewerkers is kennis en informatie nu overal en op diverse manieren digitaal beschikbaar. Daarnaast is geïnvesteerd in de contacten met onder meer de feitenrechtspraak en is de samenwerking met de andere hoogste rechters versterkt. De Hoge Raad heeft een breder en actiever mediabeleid gevoerd rond zijn uitspraken en in het uitleggen van de plaats en de taak van de Hoge Raad als hoogste nationale rechter. De huidige president heeft actief deelgenomen aan het periodieke overleg van Europese hoogste gerechtshoven en van daaruit ook gereageerd op ontwikkelingen binnen de rechtspraak van lidstaten.

Een goede taakvervulling van de Hoge Raad vraagt om een scherp oog voor ontwikkelingen in de samenleving en in de democratische rechtsstaat. Maatschappelijk en politiek is de belangstelling

voor de positie en de rol van de rechter in de democratische rechtsstaat groeiende. Verder moet die taakvervulling blijven beantwoorden aan de eisen van de huidige tijd op het gebied van bijvoorbeeld technologie en communicatie.

Positie en verantwoordelijkheden

Het ambt van president van de Hoge Raad brengt taken en verantwoordelijkheden mee op diverse terreinen.

De president is het boegbeeld van de Hoge Raad en van de gemeenschappelijke organisatie van de Hoge Raad, het parket bij de Hoge Raad en de directie bedrijfsvoering. Meer algemeen representeert hij/zij ook de rechtspraak in brede zin. Dit betekent dat de president bouwt aan een netwerk dat van belang is voor de positie en het functioneren van de Hoge Raad. Hij/zij onderhoudt de contacten met onder meer het parlement, de verantwoordelijke ministers en hun ministerie, de Raad voor de rechtspraak, de gerechtshoven en de Hoge Colleges van Staat, waaronder de Raad van State. De president is zichtbaar in de samenleving en treedt waar nodig en mogelijk op in de media. Hij/zij onderhoudt internationale contacten.

In het rechtscollege de Hoge Raad is de president de primus inter pares. Hij/zij is de wettelijke functionele autoriteit waar het de personele aangelegenheden van de leden aangaat en is daarmee verantwoordelijk voor het beleid rond onder meer integriteit, werving en selectie, functioneringsgesprekken en permanente educatie. Hij/zij draagt bij aan een interne organisatie van de Hoge Raad waarin de rechtsprekende taak zo goed mogelijk wordt vervuld.

Verder is de president is, samen met de procureur-generaal bij de Hoge Raad en de directeur bedrijfsvoering, (mede-)bestuurder van de gemeenschappelijke organisatie. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur daarvan draagt in gezamenlijkheid zorg voor een goede organisatie en ondersteuning van het primaire proces op het terrein van financiën, kennismanagement, ICT en personeelsaangelegenheden. De president is voorzitter van beide besturen.

Vereisten voor het ambt

Voor de vervulling van het ambt van president van de Hoge Raad is in verband met het vorenstaande in het bijzonder het volgende van belang.

De president moet:

- blijk hebben gegeven van de benodigde bestuurlijke bekwaamheid en visie om leiding te kunnen geven aan de Hoge Raad en de gemeenschappelijke organisatie; hij/zij geeft leiding op een integere wijze, betrokken, stimulerend, samenbindend en waar nodig daadkrachtig;
- leiderschap kunnen tonen als representant van de rechtspraak in het algemeen en de Hoge Raad in het bijzonder en in verband daarmee oog hebben voor de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen die van invloed zijn op de positie en de rol van de rechter in de democratische rechtsstaat en van de rechtspraak in het algemeen;
- over brede vakinhoudelijke kennis en ervaring beschikken om zowel intern als extern met persoonlijk gezag en overtuigingskracht deel te nemen aan het maatschappelijk en juridisch discours over de positie en de ontwikkeling van de democratische rechtsstaat, de rechtspraak in het algemeen en de cassatierechtspraak in het bijzonder;
- zichtbaar en benaderbaar zijn, reflectief zijn, in staat zijn om draagvlak te creëren en consensus te bereiken, in staat zijn om helder en effectief te communiceren;
- in zijn/haar hele functioneren gericht zijn op goede dialoog en samenwerking in en buiten de Hoge Raad, waar mogelijk een bruggenbouwer zijn; op het hoogste politieke, bestuurlijke en rechterlijk niveau effectief overleg kunnen plegen en adviserend kunnen optreden.